

Openingswoorden van Henk Wesseling, voorzitter bestuur Kring Andragologie, op alumnibijeenkomst 17 maart 2012.

Beste leden van de Kring Andragologie, beste gasten.

Introductie

Het blijft een voorrecht om als voorzitter van het bestuur van de Kring Andragologie van de AUV van de Universiteit van Amsterdam jaarlijks in deze fraaie Eggertzaal het woord te mogen voeren. Ook is het telkens hartverwarmend zoveel vertrouwde gezichten te zien en ook dit keer weer de nodige nieuwe gezichten. Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken om een aantal thema's met jullie te delen.

Op hetzelfde ogenblik waarop dagvoorzitter **Enith Pereira** zojuist de locaties waar je studeerde ter sprake bracht realiseer ik me en jullie mogelijk ook, dat bij elk van deze locaties namen horen van sferen en dominante docenten die de andragologie een gezicht gaven. Aan het Sociaal Pedagogisch Instituut (het SPI) blijft de naam van Ten Have voorgoed verbonden. Aan de Prinsengracht is het de naam, voor mij althans, van Arjo Nijk, bij de Narwal denk ik aan de namen van Gottschalch, Ton Notten en Gerard de Zeeuw. Op hetzelfde moment zullen alumni uit Groningen denken aan Lambert Mulder, uit Leiden aan Bas van Gent en uit Utrecht aan Janneke van Mens-Verhulst. Alle drie oud-hoogleraar en hier vanmiddag aanwezig. Dat bij andragologie de gedachten kunnen uitgaan naar zoveel hoogleraren geeft de breedte en pluriformiteit van de andragologie aan.

Onlangs kreeg ik van **Matthieu Karel** een aardige nieuwe indeling toegestuurd waaruit ik iets wil vermelden. Deze indeling is niet gebaseerd op gebouwen of plaatsnamen maar op fasen.

De periode Ten Have duidt hij aan als de klassieke fase, de periode van Arjo Nijk en Gerard de Zeeuw als het begin van de postklassieke fase met concepten als emancipatie, beheersing en handelingsonderzoek. Dan komen er nog twee fasen die ik nu oversla. Matthieu eindigt met de beschrijving van "een vijfde fase die begint met initiatieven vanuit de alumni andragologie die als zelfstandige Kring aansluiting vinden bij de Amsterdamse Universiteits Vereniging (AUV) en een toenemende reeks activiteiten ontplooiën. Aanvankelijk worden de vele cursussen als nascholing aangeboden maar gaandeweg wordt een nieuw publiek aangesproken en langzamerhand bouwt de Kring aan een eigen bijdrage en plaats van de andragologie in de sociale wetenschappen. Niet alleen de collegereeks trekken veel publiek, ook conferenties over onderzoek en Mechanism Design, georganiseerd in samenwerking met de UvA en met de HvA, worden goed bezocht."

De activiteiten van de Kring blijken bij velen aan te slaan. Er zijn nu al 279 leden en het ledental breidt zich voortdurend uit. Wij zijn van plan om de grote groep van 200 alumni, die vreemd genoeg nog steeds geen lid waren geworden te bellen om te overwegen om lid te worden. De voordelen van het lidmaatschap zijn vele, alleen al de lijst met door de AUV bedongen kortingen is lang en daar komt nog bij de korting op de deelnamekosten van de verschillende colleges van de Kring. De jaarlijkse contributie van 30 euro verdien je al ongeveer in één keer terug als je aan een collegereeks meedoet.

Tot zover het eerste blokje reclame. (Er komt nog veel meer reclame)

Van langs elkaar heen werken naar focus op het hoofdvak

Ik kom nu terug op de constatering dat in het verleden, onze pioniers nogal verschillende invalshoeken van de andragologie hadden gekozen en in plaats van centripetaal (**middelpuntzoekend**) aan het werk te gaan lijkt het er veel meer op dat er een premie op stond om toch vooral maar **middelpuntvliedend** en divergerend met het vak bezig te zijn. Ik ben benieuwd of de bevindingen van Maaïke over de ontwikkelingen in de andragologie in de tweede helft van de jaren '70 dit zullen bevestigen?

Het brede spectrum van andragologen dat na Ten Have is ontstaan kun je zien als een pluriforme rijkdom. Het is echter soms een langs elkaar heen werken van wetenschappers geweest hetgeen de ontwikkeling van het vak misschien heeft belemmerd.

Zoals jullie weten organiseren wij op het ogenblik vijf parallelle collegereeksen. Werkplaats Andragologie, Filosofie, Andragologisch Onderzoek, Organisatieontwikkeling en Urban Education. Samen is dit een andragologisch curriculum dat als wetenschappelijke studie op de universiteit thuis hoort. Met deze colleges en de congressen leggen we een gedegen basis voor een nieuwe opleiding Andragologie.

Ik kan in dit korte verhaal vlak voor een interessante middag over de andragologie, niet alle collegereeksen de revue laten passeren. Wel kan en moet ik vanwege het succes de werkplaatsreeks van Joseph Kessels noemen. Deze heeft er in belangrijke mate aan bijgedragen dat negen wetenschappers, - waaronder andragologen - een prachtig essay hebben kunnen maken dat op de website www.andragologie.eu is te lezen.

De collegereeksen van **Joseph Kessels** hebben enkele wetenschappers zelfs opgestookt om deze essays te koppelen aan een te schrijven proefschrift. Deze initiatieven worden door het bestuur van harte toegejuicht, wij willen deze zoveel mogelijk faciliteren door de bibliotheek beschikbaar te stellen en zo nodig ook begeleiding te regelen. Het initiatief van de Kring om de andragologie weer op de kaart te zetten leidt er toe dat we binnenkort op meerdere plaatsen tegelijk en in aansluiting op elkaar, een aanzienlijke wetenschappelijke oogst tegemoet kunnen zien die er zijn mag. Desondanks ontbreekt er, net als in de postklassieke fase, in het kader van het hoofdvak een noodzakelijk onderling contact en samenwerking. Het bestuur heeft het voornemen om in de komende vijf jaar en met hulp van jullie als leden en belangstellenden hierin een verandering aan te brengen. Momenteel ontbreekt interdependentie en dit is een voorwaarde voor serendipiteit, voor nieuwe benaderingen en onverwachte vondsten. Als ik tenminste **Joep Schrijvers** goed heb begrepen in zijn nieuwe boek 'Maak er wat van...'. Anders moet hij het mij nog maar eens toelichten op het door ons hiervoor georganiseerde Event op 31 mei a.s. Zie hiervoor de aankondigingen.

De plaats om met nieuwe vormen van samenwerking te experimenteren is in de Andragologische werkplaatsen zoals we deze van het begin af aan hebben georganiseerd. Deze werkplaatsreeksen bieden de mogelijkheid nieuwe vormen van samenwerking te beginnen. In de werkplaats hoort het ontwerpen van andragologische wetenschap op de werkbank te liggen. Wij zijn ervan overtuigd dat het na 2012 gaat lukken om met de huidige en komende generaties andragologen, met de nieuwe studenten die andragologie gaan ontdekken over schaduwen heen te stappen, vooral omdat de maatschappelijke behoefte aan de andragologie zo ontstellend groot is. Door het niet of onvoldoende benutten van de andragologische kennis worden sociale innovaties vertraagd en problemen later opgelost dan nodig zou zijn.

Wij bevinden ons in een uphill battle nota bene tijdens een neerwaartse economie in Europa. De pioniers van de andragologie gingen daarentegen juist down hill in de aanloop van een opwaartse economie, tijdens de parse kabinetten en hun voorlopers. De noodzaak van de andragologie kon toen onvoldoende voor het politieke voetlicht worden gebracht.

Om aan de slag te gaan heeft het bestuur gemeend een focusgroep in het leven te moeten

roepen die de vakinhoudelijke ontwikkeling gaat bestuderen en met interne bijeenkomsten zoveel mogelijk denkkracht mobiliseert om mee te bouwen aan dit nieuwe bestek. Het is de bedoeling om helderder zicht te krijgen op vakinhoudelijke vragen en de andragologische focus bij andragologen en andere wetenschappers. De bestuursleden **Truus Ophuijsen** en **Gerrit Kappert** zullen deze groep coördineren. Graag doe ik een beroep op degenen die hieraan willen meedoen om in de pauze contact met hen op te nemen.

Dit was het reclame blokje twee, er volgen er nog twee.

Manifest.

Juist nu mede door de actuele maatschappelijke vraagstukken de urgentie voor andragologische interventie toeneemt, valt het op dat de huidige afdelingen van de Faculteit van Maatschappij en Gedragwetenschappen, de vroegere sociale faculteit, het vacuüm dat andragologie heeft achtergelaten niet hebben kunnen opvullen. Dit betekent dat er bij deze afdelingen een groeiende bereidheid is om te ontdekken welk nieuwe kennis de Kring Andragologie te bieden heeft. Bij de politicologen heeft dit geleid tot het gezamenlijk ontwikkelen van een mastertraject, waaraan kan worden deelgenomen door masterstudenten en alumni met praktijkervaring in de organisatieverandering. Een tweede initiatief is het aanbieden van andragologie als keuzevak. Dit is een opening die wij als Kring willen benutten om daarmee weer als volwaardige studie binnen te komen.

Vorig jaar heb ik op deze plaats het woord tipping point uitgelegd en gesteld dat het omslagpunt in zicht kwam. Het begrip betekent kort door de bocht: De omslag is op handen.

Hiermee zijn we er echter nog niet. We kunnen uit het voorgaande vaststellen dat we vorderingen maken met de activiteiten en de collegereksen. Dat onze resultaten zichtbaar zijn bij de UvA. Tegelijkertijd is het echter nodig dat ook in andere universiteitssteden soortgelijke initiatieven ontstaan. We juichen de bijeenkomsten in Groningen en Utrecht dan ook van harte toe. Daarnaast zijn we van plan om een appèl te richten tot het bredere publiek. We zijn van plan om sleutelfiguren uit industrie, midden- en kleinbedrijf, dienstensector, de advies- en overlegorganen, de SER, het SCP, de WRR ed., de topfunctionarissen van ministeries en de politiek te benaderen. Hiervoor is een manifest in ontwikkeling met handtekeninglijsten. Met dit manifest is het de bedoeling ook buiten de muren van de universiteit zichtbaar te worden.

Op de nieuwjaarsreceptie hebben zich al enige leden spontaan opgegeven om als vrijwilliger personen uit hun eigen netwerk te gaan benaderen voor adhesie. Ik hoop dat jullie het een goed idee vinden dat ik aan ieder van jullie vraag om te overwegen om straks - zodra we de tekst over een paar weken aan je opsturen - eerst zelf het manifest te ondertekenen en het vervolgens aan bekenden uit je netwerk te laten lezen en te vragen het te onderschrijven. Wij willen met deze actie vooral aandacht vestigen op de betekenis van de andragologie in deze tijd ten behoeve van maatschappelijke vraagstukken. De bedoeling is een sneeuwbal effect op gang te brengen. Met de handtekeninglijsten willen we het invoeren van andragologie op de universiteit kracht bijzetten.

In de pauze kun je hierover informatie vragen en als je hieraan mee wilt doen, hetgeen ik hoop, kun je je opgeven bij **Stan Baars** of bij de andere bestuursleden.

Tegelijk maak ik van de gelegenheid gebruik om Stan Baars als nieuw bestuurslid voor te stellen.

Fonds Andragologie

Tenslotte, jullie zaten er misschien al op te wachten, vragen we aandacht voor de financiële kant van de onderneming. Zoals in de NieuwsFlits 11 was vermeld heeft Jacqueline de Savornin Lohman na zes jaar als penningmeester afscheid genomen. Haar opvolger is **Gerrit Kappert**, wij zijn erg blij dat hij deze grote klus heeft willen oppakken. Gerrit heeft inmiddels een vlotte start gemaakt. De kascommissie bestaande uit **Ben Coppes** kon onbezwaard zijn handtekening onder het financiële jaarverslag zetten en kort daarop kwam er ook een bericht van goedkeuring van de AUV. Hiervoor dank.

Dan kom ik tenslotte toe aan het Fonds Andragologie. Alle leden hebben het afgelopen jaar een brief van mij gekregen met de vraag om het liefst minimaal 75 euro aan de Kring over te maken in het Fonds Andragologie. Een fonds waar je belastingvrij aan kunt geven en bij een afspraak voor vijf jaar toch een mooie aftrekpost op de inkomstenbelasting hebt. Degenen die hieraan gehoor hebben gegeven wil ik nogmaals bijzonder danken omdat hun bijdrage hard nodig is om het programma dat ik ten dele heb geschetst te kunnen uitvoeren. Ik heb het al eerder gezegd. De tijd om andragologie te laten terugkeren heeft misschien wel een momentum. Het zou jammer zijn als door gebrek aan financiële support het momentum verloren zou gaan. Voor degenen die vanmiddag nog mee willen gaan doen, liggen bij de inschrijftafel informatiemateriaal en deelnameformulieren. Als lid van de Commissie Fondswerving is **Willemy van Enckevort** hiervoor straks aanspreekbaar.

Tenslotte, kunnen wij ook dit keer de doelstelling van de Kring, zoals in onze wervingsfolder is neergezet, opnieuw met een goed gevoel hier herhalen.

Wij hebben de doelstellingen van de Kring royaal gehaald:

- *Bevorderen van contact tussen de andragologen onderling*
- *Uitwisselen van inzichten en informatie*
- *Voeren van het andragologisch debat in de actualiteit.*
- *Aansluiting bij de academische gemeenschap van de UvA*

Beste dagvoorzitter Enith, graag ben ik bereid met andere bestuursleden hierover vragen te beantwoorden. Als er nu nog tijd voor is, anders in de pauze.

Voor nu graag iedereen bedankt voor de aandacht.